

ऋणनिर्देश

पश्चिम महाराष्ट्रातील राजकारणात महिलांचा सहभाग या प्रबंधाची कागदपत्रे महाराष्ट्रभर विखुरलेली आहेत. सदर कागदपत्रे उपलब्ध करून देण्यासाठी मुंबई पुराभिलेखागार, मुंबई येथील संचालक व त्यांचे सहकारी, मुंबई मराठी ग्रंथालय, दादर येथील संचालक व त्यांचे सहकारी, स्टेट सेंट्रल लायब्ररी, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई येथील ग्रंथपाल व त्यांचे सहकारी, पुणे शासकीय ग्रंथालय, पुणे, यांचे संचालक व त्यांचे सहकारी, पुणे पुराभिलेखागार येथील संचालक व त्यांचे सहकारी, जयकर ग्रंथालय, पुणे विद्यापीठ, पुणे येथील ग्रंथपाल व त्यांचे सहकारी, स्त्री अभ्यास केंद्र, पुणे विद्यापीठ येथील संचालिका व त्यांचे सहकारी, स्त्री अभ्यास केंद्र, श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई येथील संचालिका व त्यांचे सहकारी, स्त्री अभ्यास केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथील संचालिका व त्यांचे सहकारी, ग्रंथालय मंत्रालय, मुंबई येथील ग्रंथपाल व त्यांचे सहकारी, यशदा, पुणे येथील ग्रंथपाल श्री मोहन धडपडे व त्यांचे सहकारी, आलोचना, पुणे येथील संचालिका व त्यांचे सहकारी, स्त्री आधार केंद्र, धायरी, पुणे येथील संचालिका व त्यांचे सहकारी, डेक्कन कॉलेज, पुराभिलेखाकार, पुणे येथील संचालक व त्यांचे सहकारी, ग्रंथालय, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे येथील ग्रंथपाल व त्यांचे सहकारी, ग्रंथालय, श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला महाविद्यालय, पुणे येथील ग्रंथपाल व त्यांचे सहकारी, ग्रंथालय, आय.एल.एस. विधी महाविद्यालय, पुणे येथील ग्रंथपाल व त्यांचे सहकारी, ग्रंथालय, आबासाहेब गरवारे महाविद्यालय येथील ग्रंथपाल व त्यांचे सहकारी, सुमतीबाई गोरे यांची कन्या श्रीमती शुभा जोशी, प्रेमालाकाकी चव्हाण व त्यांचे चिरंजीव खा. पृथ्वीराज चव्हाण, श्रीमतीबाई कळत्रे यांची मानस कन्या देवयानी गुंडे, डॉ. सरोजिनी बाबर यांची भगिनी कुमुदिनी पवार, मालती शिरोळे यांचे चिरंजीव चंद्रकांत शिरोळे, माजी आमदार प्रभावती झाडबुके, माजी आमदार उषाताई जगदाळे, माजी आमदार शैलजा शितोळे, माजी आमदार लताबाई तांबे, माजी आमदार निर्मलाताई ठोकळ, लिलाताई

मर्चट , विजयमाला भोसले यांचे स्नेही विजयसिंह खर्डे सरकार या सर्वांनी बहुमोल असे सहकार्य करून आवश्यक ती कागदपत्रे व ग्रंथ उपलब्ध करून दिले . त्याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे.

या शोध प्रबंधाची मांडणी करण्याच्या कामी वेळोवेळी मला ज्यांचे मार्गदर्शन लाभले त्या माझ्या गुरु , मार्गदर्शिका आदरणीय डॉ. शीला अरुण पटवर्धन यांचे मार्गदर्शन व सहकार्यामुळेच संशोधन कार्य पूर्ण होऊ शकले. त्यांचा मी ऋणी आहे.

इतिहासाचे गाढे अभ्यासक डॉ. अ. रा. कुलकर्णी , डॉ. के. श्रीपती शास्त्री आणि स्वर्गीय डॉ. अरविंद देशपांडे यांचे मला बहुमोल मार्गदर्शन झाले. त्यांचा मी ऋणी आहे.

मा. प्राचार्य डॉ. अरुण अडसूळ , विद्या प्रतिष्ठान महाविद्यालय, बारामती, मा. प्राचार्य डॉ. अरविंद इनामदार , म.ए.सो.चे.आबासाहेब गरवारे महाविद्यालय , पुणे , मा. प्राचार्य नंदकुमार निकम , सी.टी.बोरा महाविद्यालय, शिरूर, जि. पुणे, मा. प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत रावळ, हरिभाई देसाई महाविद्यालय, पुणे, प्रा. संजय चाकणे या सर्वांनी मला संशोधन करण्यास प्रेरणा दिली . त्याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे.

पुणे विद्यापीठातील इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. सुषमा वर्मा , डॉ. रेखा रानडे , डॉ. दीपक गायकवाड, डॉ. सुमित्रा कुलकर्णी , डॉ. राजा दिक्षित , डॉ. राधिका शेषन , प्रा. चित्तरंजन दास , डॉ. एम. आर. कुलकर्णी , सौ. शिंदे मॅडम तसेच श्री शिंदे या सर्वांनी जे प्रोत्साहन व सहकार्य दिले त्याबद्दल त्यांचा मी ऋणी आहे.

माझे गुरु आदरणीय डॉ. जालिंदर भोसले , प्रा. सौ. मोनिका वैद्य यांनी वेळोवेळी प्रोत्साहन देऊन जे सहकार्य केले त्याबद्दल त्यांचा मी ऋणी आहे.

माझे मित्र व हितचिंतक व्यंगचित्रकार अनिकेत कदम, प्रा. श्रीकांत थावरे गुरुजी , प्रा. काकासाहेब मोहिते, प्रा. पंडीत शेळके, प्रा. दत्तात्रय वाबळे , प्रा. सौ. सीमा भोसले, श्री बंडु मासाळ, श्री.संतोष राजपुरोहित, कु. सुवर्णा खोडदे, अतुल, तुषार, अमित यांनी वेळोवेळी जे सहकार्य केले त्याबद्दल यांचा मी ऋणी आहे.

माझे आजोबा श्री. दत्तात्रय वेडे, आजी सौ. जनाबाई वेडे, माझे मामा श्री महादेव लांडगे ,

शशिकांत काकडे , माझे बंधू नितीन , सचिन , पत्नी सौ. दीपांजली , भावजय सौ. ज्योस्ना , चि. शंतनु, कु. शिवानी यांनी जे प्रोत्साहन व सहकार्य केले त्याबद्दल त्यांचा मी ऋणी आहे. तसेच हा प्रबंध वेळेत , व्यवस्थित डी.टी.पी. करून दिला. ते बी.के. कॉम्प्युटर्स चे प्रोपायटर श्री विजय लोखंडे व त्यांच्या पत्नी सौ. भारती लोखंडे व त्यांचे कर्मचारी कु. लता सुपारे यांचा मी अत्यंत ऋणी आहे. याशिवाय ज्या ज्ञात-अज्ञात संस्था , व्यक्ती यांचा नाम उल्लेख करणे राहून गेलेले आहे अशा सर्वांचा मी ऋणी आहे.

स्थळ - पुणे

दिनांक - २६/१२/२००२

दीपक सोपान वेडे